

T.C.

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1985/77

KARAR NO : 1985/110

ÖZET: Sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunmayan suçlara ait davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

1985 cilt (2)

Davacı : K.H.

Sanıklar : Tahir Ergün ve arkadaşları

O L A Y : Emniyet kuvvetlerince İzmir'de yapılan kontrollerde müstehcen yayınların ele geçmesi ve bunların basılıp dağıtıldığı yerin İstanbul olmasının belirlenmesi üzerine, İzmir Valiliği'nin telsiz emirleri ile İstanbul Emniyet Müdürlüğü yetkililerince sanıklardan Tahir Ergün'ün Cağaloğlu Yerebatan Cad. 35/A. daki deposunda emanete alınmış ve içeriği tamamen müstehcen yazılmış kitaplar ile yasaklanmış yayınlar buldukları, ayrıca adı geçen sanıklarla irtibatlı olan sanık Tayyar Öztürk'ün Cağaloğlu Başmuhasip Sokak, Tan Apt. No: 10'un bodrum katında emanete alınmış ve içeriği Leninist felsefeye dayalı çok miktarda yasak yayın yakalandığı, sanıkların müstehcen yayın yazmak, basmak ve dağıtmak suçu ile yasak yayın bulundurmamak suretiyle sıkıyönetim Komutanlığı emirlerine muhalefet etmek suçlarını işledikleri iddiaları ile İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca eylemlerine uyan TCK.nun 426., 64., 1402 sayılı Yasa'nın 16. ve 17. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istenerek 19.4.1983 günlü, 1983/444 esas sayılı iddianame ile kamu davası açılmıştır.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi; 1.9.1983 günü, 1983/208-377 sayı ile; 1402 sayılı Yasa'nın görevi belirleyen 13. ve 15. maddelerinin ışığında sanıklara atılı suçlar incelendiğinde; ifadesini TCK.nun 426. maddesinde bulunan müstehcen neşriyatı basmak ve satmak suçunun sıkıyönetim mahkemesinin görevine girmediği, ancak komutanlık emirlerine aykırı davranmak suçu ile irtibatlı olduğunun düşünülebileceği, dosya içeriğine göre komutanlık emirlerine aykırı davranmak suçunun da oluşmadığı, çünkü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca verilmiş bir yasaklama kararının bulunmadığı, gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi; 20.3.1985 günü, esas 1983/62, karar 1985/8 sayı ile; sanıklardan Tahir Ergün, Şükrü İnceoğlu ve Süleyman Gül'ün TCK.nun 426. maddesine ilişkin suçlarından cezalandırılmalarına, 1402 sayılı Yasa'nın 16. ve 17. maddeleri ile açılan davada karar verme yetkisi doğrudan doğruya sıkıyönetim askerî mahkemesine ait olduğundan bu suçlar bakımından görevsizliğine karar vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında

2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı sanıkların

1402 sayılı Yasa'nın 16. ve 17. maddelerine ilişkin suçları açısından doğmuş ve dosya İstanbul C. Savcılığının 15.5.1985 günlü, 1983/6635 esas sayılı müzekkeresi ekinde Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığında, Y. İsmet Ayer, A. Mazhar Akman, Cezmi Elgin, Ergun Argon, A. Vahap Özaslan ve Muhammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı 3.6.1985 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Barutoğlu'nun raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Ferhat Ferhanoglu'nun Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Atılı suçlar İstanbul ilinde 26.12.1978 günü ilân edilen sıkıyönetimden sonra, 25.3.1983 de işlenmiştir.

Suçların, ilândan sonra işlenmeleri nedeniyle görevli yargı yerini belirlemede 1402 sayılı Yasa'nın 15. maddesi gözönünde tutulmalı, eylemlerin sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunup bulunmadığı ve 15. maddede yer alıp almadığı araştırılmalıdır.

Olay, ihbar üzerine yapılan aramada sanıklar Tahir Ergün, Şükrü İnceoğlu, Süleyman Gül'de müstehcen nitelikteki kitaplarla, yasaklanmış sol yayınlar bulunması, ayrıca sanık Tahir Ergün ile Tayyar Öztürk'te toplattırılmış yasak yayın bulunmasından ibarettir.

Yukarıdan beri açıklandığı üzere, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Savcılığınca 18.4.1983 günlü, 1983/444 esas sayılı iddianame ile açılan kamu davasında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Askerî Mahkemesi'nin görevsizlik kararı üzerine dosya kendisine gelen İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi sanıkların müstehcen neşriyatı satmak ve basmak suçlarına ilişkin olarak cezalandırılmalarına karar vermiş, sanıklar hakkında yasak yayın bulundurmamak suçundan dolayı dava açılmış ve C. Savcılığı esas hakkındaki mütealasında bu suçun TCK.nun 526. maddesine uygun düştüğünden bahisle Tahir Ergün ve Tayyar Öztürk'ün bu madde ile cezalandırılmasını istemiş ise de; kamu davasının 1402 sayılı Yasa'nın 16. ve 17. maddelerini ihlâl suçundan açılmış olduğundan bahisle görevsizliğine karar vermiştir.

Bilindiği gibi mahkemeler uygulanması istenilen yasa maddeleri ile değil, eylemle bağlıdır.

1402 sayılı Yasa'nın 16. maddesi sıkıyönetimin bünyesine özgün bir eylemi ceza yaptırımına bağlamakta, sıkıyönetim komutanlığı tarafından alınan tedbirlere aykırı hareket edenler, emirleri dinlemeyenler veya istekleri yerine getirmeyenler veya kimliklerine dair kasten gerçeğe uymayan bilgi verenlerin cezalandırılmalarını

öngörmektedir.

Oysa, incelenen dosya içeriğinden, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığının bu konuya ilişkin, yani yarı müstahcen neşriyatı veya mahkemelerce toplattırılmasına karar verilen yayınların bulundurulmasını veya satışını yasaklayan bir emir veya bildirisinin bulunduğu dair herhangi bir belge ve bulgunun bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, atılı suçun sübutu halinde, dava konusu eylemler hakkında 1402 sayılı Yasa'nın 16. maddesinin değil TCK.nunun 526. maddesinin uygulanması söz konusu olabileceği ve bu madde ise, 1402 sayılı Yasa'nın sıkıyönetim ilânından sonra işlenen suçlarda görevi düzenleyen 15. maddesinde yer almadığı gibi, sanıklara atılı suçun, siyasal ve ideolojik amaçla işlendiğini veya sıkıyönetim ilân ve faaliyetlerine ilişkin bulunduğunu belirleyen hiçbir belge ve bulgu dava dosyasında bulunmamaktadır.

Böyle olunca, davanın Adli Yargı yerinde görülmesi gerektiğinden İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle İstanbul Toplu Basın Asliye Ceza Mahkemesi'nin 20.3.1985 günlü, 1983/62, karar 1985/8 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, 3.6.1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

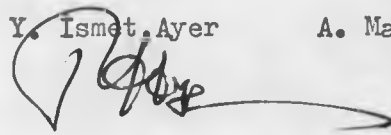
Başkan

Servet Tüzün

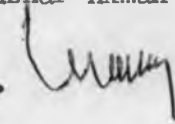
Üye

Y. İsmet Ayer

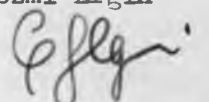
Üye

A. Mazhar Akman

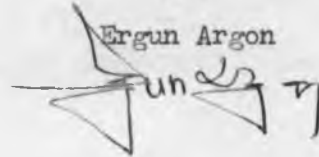
Üye

Cezmi Elgin

Üye

Ergun Argon

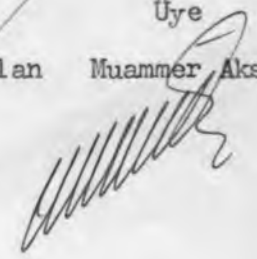
Üye

A. Vahap Özasan

Üye

Muammer Aksüt

i/ç